

ΑΠΟΨΕ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ Η ΛΕΝΑ ΔΙΒΑΝΗ

«ΣΗΜΕΡΑ ΟΙ ΠΙΤΣΙΡΙΚΑΔΕΣ ΘΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΖΑΝ ΘΕΑ ΤΗ ΔΙΔΩ»

ΜΑΚΑΡΙ ΝΑ ΗΤΑΝ ΦΙΛΗ ΜΟΥ, ΜΑΝΑ ΜΟΥ, ΑΔΕΡΦΗ ΜΟΥ, ΑΛΛΑ ΔΕΝ ΤΗ ΓΝΩΡΙΖΑ ΠΟΤΕ ”

Δεν είναι εύκολο να αφήνεις αυτό που αγαπάς, η ίδια όμως το έκανε εφόσον αντέβαινε στις αξίες της. Παρατήθηκε από τη θέση της καθηγήτριας στη Νομική Σχολή Αθηνών, όπου δίδασκε Ιστορία Εξωτερικής Πολιτικής. Προφανώς ο συμβιβασμός δεν είναι έννοια που ταιριάζει στην προσωπικότητά της. Κάτι - και δεν είναι το μόνο - στο οποίο ταυτίζεται με την προίδα του νέου της βιβλίου που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Πατάκι. «Ονειρεύτηκα τη Διδώ» ο τίτλος του, όπου μέσα από ένα φανταστικό διάλογο με τη σημαντική Μικρασιάτισσα συγγραφέα, δημοσιογράφο, αγωνίστρια και πρωτοπόρα για την εποχή της Διδώ Σωτηρίου φωτίζει τη ζωή και το έργο της. Με αφορμή την παρουσίασή του, σήμερα στις 7.30 μ.μ. στο Biblioteca-Due Piani της Αγ. Νικολάου, η Λένα Διβάνη μιλάει στην «Π» για τη γυναίκα-ινδάλμα της, τις ομοιοτιπές τους, ενώ της δίνει «φωνή» σε ό,τι αφορά καταστάσεις του σήμερα.

■ Τι σημαίνει για εσάς η Διδώ Σωτηρίου;
Η Διδώ ήταν πάντα το ίνδαλμά μου -η γυναίκα που σήμερα οι πιτσιρικάδες θα χαρακτήριζαν θεά! Σκεφτείτε ότι τη μαύρη εποχή που οι γυναίκες δεν είχαν καν δικαίωμα ψήφου ή εργασίας στο δημόσιο, το κορίτσι αυτό ήταν αγωνίστρια της αριστεράς, γοπητικό θηλυκό, μαχητική φεμινίστρια, γυμναστριά, δεξιά ταξιδιώτισσα, μορφωμένη, γλωσσολογική και πάνω απ' όλα μια πολύ μεγάλη καρδιά έτοιμη να γλυκάνει τον πόνο όλων. Μακάρι να ήταν φίλη μου, μάνα μου, αδερφή μου, αλλά δεν τη γνώρισα ποτέ.

■ Τι σας παίδεψε περισσότερο για να καταφέρετε να κάνετε αυτόν τον μεταξύ σας φανταστικό διάλογο ζωντανό και ταιριαστό στη σπινθηροβόλα προσωπικότητά της;
Δεν ήταν εύκολο, παιδεύτηκα πολύ. Επί 4-5 χρόνια έκανα έρευνα για τη ζωή της και αγωνιούσα να βρω ένα πρωτότυπο τρόπο ώστε η βιογραφία της να μην είναι μια συνηθισμένη βιογραφία σαν όλες τις άλλες που κυκλοφορούν. Τη λύση μου την έδωσε τελικά η ίδια, όπως γράφω αναλυτικά στον πρόλογο του βιβλίου. Προφανώς η Διδώ εκνευρίστηκε από τον άλλο κόσμο που με παραπρόσθε να κωλυσιεργά και έβαλε το κεράκι της για να τη ζωντανέψω!

■ Πρωτοπόρος σε όλα -ιδέες, συμπεριφορά, έρωτα... Πού βρήκατε πως ταιριάζετε και τι δε θα κάνατε που έκανε εκείνη;
Νομίζω θα τα έκανα όλα όπως ακριβώς τα έκανε εκείνη αν το μπορούσα. Είναι αστειό, αλλά γράφοντας αυτό το βιβλίο σημείωνα σε ένα χαρτάκι τα σημεία όπου συμφωνούσα μαζί της. Ξέρете πόσα ήταν; 75 μικρές και μεγάλες επιλογές της με έβρισκαν απολύτως σύμφωνη -από το γεγονός ότι αδιαφορούσε για τον θεσμό του γάμου μέχρι το ότι αγαπάει και οι δύο

ΖΟΥΜΕ ΕΝΑ ΤΕΛΟΣ ΕΠΟΧΗΣ

■ Και πώς θα συμπεριφερόταν, σήμερα, περιστοιχισμένη από «βουτυρομεμπέδες» γκρινιάρηδες για την κρίση και την καραντίνα, αυτή που πέρασε διά πυρός και σιδήρου;
Σαν να την ακούω: «Συνέλθετε αδέρφια γιατί η ζωή έχει κι άλλα χαστούκια για σας. Αν τα βάρτε μαύρα επειδή κλειστήκατε στο σπίτι σας με την τηλεόραση, τις σειρές, τα ωραία σας φαγητά, τι θα κάνατε ήσασταν αναγκασμένοι να περάσετε 20 χρόνια στην παρανομία, κρυμμένοι σε υπόγεια σαν τα νοκτιάκια».

■ Πάντως, στη μαυρίλα της εποχής μας, προστέθηκε και ο πόλεμος στην Ουκρανία. Σκέψεις/προβληματισμοί σας;
Η αλήθεια είναι πως ζούμε ένα τέλος εποχής. Η καθημέρα δεν έχει δείξει ακόμα το πρόσωπό της αλλά οι αναστάσεις της αλλαγής θα είναι πολλές. Ο πόλεμος αυτός είναι μία μόνο όψη. Ακολουθούν κι άλλες, απρόβλεπτες, οπότε χρειαζόμαστε ελπίδα, εξυπνάδα, προσαρμοστικότητα και αντοχή. Διπλάσι χρειαζόμαστε λίγη Διδώ.

■ Εχοντας εκπληρώσει τον διακαή σας πόθο να γράψετε για τη Διδώ, παίρνει κάποιος/α άλλος/η σειρά;
Στο μυαλό μου έπαιζαν 2-3 ιδέες αλλά μόλις χτες αποφάσισα ποιο θα είναι το καινούργιο μου πρότζεκτ. Δεν το μαρτυρώ όμως, θέλω να είναι εκπληξη!

■ Καλοκαίρι μπροστά μας. Σχέδια;
Πολλά και διάφορα. Θα κάνω τον γύρο της Αλβανίας με την παρέα μου κι ένα αμάξι, θα ξαναδώ τους φίλους μου που τους είχα χάσει γράφοντας 10 ώρες την ημέρα το βιβλίο της Διδώ και θα γίνω ψάρι. Είμαι αποφασισμένη να μη βγω από τη θάλασσα αν δεν βγάλω λέπια!

να μαγειρεύουμε για τους φίλους μας αλλά βαριόμαστε να πλύνουμε τα πιάτα! Νομίζω ήταν μια αδερφή-ψυχή...

■ Αριστερή, αν και διαγραφείσα από το κόμμα, ωστόσο, έβλεπε καθαρά και της ήταν οδιανότο πώς κάποιος, έβλεπε την ιδεολογία πάνω απ' όλα, όπως η αδερφή της Ελλη Παπά. Ανοιχτομυαλιά, ευθύκριση, ανάληψη ευθυνών, ενσυναίσθηση -απάντα χαρίσματα ηγετικής φυσιογνωμίας θα έλεγε κανείς...

Η Διδώ είχε όλα τα χαρακτηριστικά της ηγεσίας πλιν ενός: Δεν ήταν καθόλου αυταρχικό άτομο. Ζήσε κι όσε τους άλλους να ζήσουν όπως επιθυμούσαν, αυτή ήταν η γραμμή της. Αγωνιζόταν ακούραστα κατά της αδικίας αλλά δεν σαβύρωνε, δεν διέγραφε όποιον δεν συμπεριζόταν την ιδεολογία της. Αυτό εγώ το θεωρώ σπάνιο χάρισμα για έναν άνθρωπο και τη θαυμάζω ακόμα πιο πολύ. Για να τιθασεύσεις έναν κόμμα, έναν λαό όπως χρειάζεται μια κρυφή έστω δόση αυταρχισμού και εργαθθειας που η Διδώ δεν είχε. Αλλάστε πάντα προτιμούσε τη ζωή από την εξουσία αυτή η γυναίκα.

■ Η Διδώ παραδέχεται ότι δεν έδινε δεκάρα για τον κόσμο, που ακόμα και σήμερα, κοιτάζει περίεργα γυναίκες που δεν θέλουν να κάνουν παιδιά. Τα παραδείγματα -κάποιος τραγικά- σάνικανων μαμάδων γύρω μας παντού. Η άποψή σας;
Τη ζηλεύω γι' αυτό. Νομίζω ότι το πιο άρπστο κομμάτι που έχουσε οι άνθρωποι -και ειδικά εμείς οι γυναίκες- είναι να καιγόμαστε για τους ικανοποιήσουμε όλους, να ενδιαφερόμαστε αν εγκρίνουν ή όχι τις αποφάσεις μας. Είναι χάσιμο χρόνου. Όσο κι αν κυπιθθεί δεν πρόκειται να τους ικανοποιήσεις όλους. Όσο για το ζήτημα των παιδιών, εγώ πάντα απαντούσα σε όποιον με ρωτούσε γιατί αποφάσισα να μην κάνω παιδιά, να ρωτήσει καλύτερα αυτούς που κάνουν παιδιά και τα κατοπιούν ποικλοτρόπως, γιατί στο καλό αποφάσισαν αυτοί να κάνουν παιδιά.

■ Αναρωτιέμαι, τι θα έλεγε η Διδώ για τις πρόσφατες κακοποιήσεις γυναικών και τις γυναικοκτονίες;
Θα έλεγε το εδής: «Πόσες φορές πρέπει να σας το πω για να το καταλάβετε; Πρέπει να έχετε τα μάτια και τ' αυτιά σας ανοιχτά και να διαλέγετε με προσοχή τους άντρες σας. Εγώ βρήκα τον ιδανικό σύζυγο. Ο Πλάτωνας με άφησε ελεύθερη να κάνω ό,τι ήθελα και ήταν πάντα ευτυχισμένος όταν εγώ ήμουν ευτυχισμένη. Και στα δικά σας λοιπόν».

► Την αποψινή εκδήλωση, που συνδιοργανώνουν το βιβλιοπωλείο Ίωνά του Βιβλίου -Παπαχρίστου και οι εκδόσεις Πατάκι, θα προλογίσει ο Δρ. Πολυβίος Ν. Προδρομος MA,PhD., καθηγητής Νεοελληνικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας και συγγραφέας εκπαιδευτικών βιβλίων.